

УДК 371.31

Стучинська Наталя Василівна, доктор педагогічних наук, доцент кафедри медичної та біологічної фізики, Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, м. Київ, e-mail: stuchynska@yandex.ru

Соколова Тетяна Олексіївна, асистент кафедри медичної фізики та інформатики державної установи «Кримський державний медичний університет ім. С. І. Георгієвського», м. Сімферополь, e-mail: love_hex@ukr.net

ДОСЛІДЖЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Анотація

Актуальність дослідження зумовлена доцільністю використання ресурсів Інтернету у створенні інформаційно-освітніх середовищ університету, оптимально адаптованих до освітніх потреб. Використання соціальних мереж як допоміжних засобів у процесі об'єднання навчально-методичної і комунікаційної сфер життя студента може позитивно впливати на ефективність процесу навчання. У статті проведено аналіз роботи сайту з методичним забезпеченням дисциплін, що вивчаються у медичному ВНЗ, наведено результати анкетування студентів щодо використання Інтернету і соціальних мереж. Визначено напрями подальшого залучення студентів в інформаційно-комунікаційний простір з метою підвищення ефективності навчального процесу.

Ключові слова: вища медична освіта, соціальні мережі, Інтернет, інформаційно-комунікаційний простір.

У сучасному світі інформаційно-комунікаційні технології проникають у всі сфери суспільного й особистого життя. Завершується процес переходу суспільства від індустріального до інформаційного, яке базується на інформації як головному суспільному ресурсі. Об'єднання комп'ютерів у глобальну мережу Інтернет зумовило інтеграцію інформаційних ресурсів у віртуальному просторі. Нині Інтернет – один із найважливіших засобів обміну інформацією, основне середовище її циркуляції. Як і будь-яке динамічне середовище, воно постійно змінюється, розширює сфери свого впливу. Регулярний простір Інтернету пропонує все нові сервіси, послуги, способи

отримання інформації. В останні роки активно розвиваються й виходять на перші позиції в засобах обміну інформацією сервіси, що дістали спільну назву «соціальні мережі».

Соціальна мережа (англ. social network) – соціальна структура, що складається з групи вузлів, якими є соціальні об'єкти (люди), і зв'язків між ними (спілкування в соціальних мережах). До соціальних мереж відносять сайти, які надають можливість знаходити ділові контакти, друзів, однокласників, колег тощо. Наразі спостерігається виражена сегментація груп користувачів, що входять до тієї чи іншої соціальної мережі. Фактично, кожен великий продукт на цьому ринку має свою специфіку й залучає різний контингент.

Психолого-педагогічні особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання досліджувалися в роботах багатьох учених, зокрема В. Бикова, Б. Гершунського, М. Голованя, М. Жалдака, Ю. Жука, О. Желюка, О. Ляшенка, В. Лапінського, П. Маланюка, І. Мархеля, Н. Морзе, Г. Жабеева та ін. Однак поза увагою вчених залишилися дослідження ролі соціальних мереж у формуванні освітнього середовища сучасного навчального закладу.

Мета роботи. Системний аналіз наявних в Інтернеті соціальних мереж з метою визначення їх ролі і місця у формуванні освітньо-інформаційного середовища медичного університету та можливостей їх використання у процесі вивчення природничо-наукових дисциплін.

Виклад результатів дослідження. З впровадженням кредитно-модульної системи навчання самостійна робота студентів набуває статусу однієї з найважливіших форм освітнього процесу. Зростає роль і сайту як інформаційної бази, яка забезпечує навчально-методичну підтримку всіх видів аудиторної і позааудиторної навчальної діяльності студентів.

На початку 2010 року на кафедрі медичної фізики та інформатики Кримського державного медичного університету ім. С. І. Георгієвського створено і розміщено в Інтернеті ресурс, що забезпечує доступ до основних і допоміжних навчальних, наукових і навчально-методичних матеріалів з дисциплін «Медична інформатика», «Медична та біологічна фізика», «Інформаційні технології у фармації». До складу інтерактивного мережевого навчально-методичного комплексу з навчальних дисциплін ІМНМК, побудованого на програмному забезпеченні, адаптованому до

Інтернету, входять: електронний курс навчальної дисципліни з гіпермедійним опорним конспектом і глосарієм; інтерактивні комп'ютерно-орієнтовані засоби навчання; база тестів поточного і модульного контролю знань; інформація організаційного плану; додаткові цифрові інформаційні освітні Інтернет-ресурси до кожної теми навчальної програми. Доступ до інформації організаційного плану (розклад занять і відпрацьовувань на кафедрі, дата й час консультацій і здачі модульних контролів, графік роботи предметного гуртка тощо) дає змогу студентові краще планувати свій час, вибудовуючи власну траєкторію навчальної діяльності, допомагає структурувати знання й поєднувати навчання з особистим життям.

Крім того, інформаційний ресурс сайту виявився корисним інструментом для дослідження студентської аудиторії стосовно траєкторій серфінгу в Інтернеті, зокрема їх активності у соціальних мережах.

За допомогою прикладної програми «The Webalizer», яка на основі файлів реєстрації подій web-сервера генерує HTML-сторінки зі статистикою про роботу web-сайту нами проведено аналіз відвідуваності сайту за вересень 2010 року. У результаті аналізу були отримані такі дані: 275 відвідувань з різних IP адрес, 230 завантажень навчального матеріалу. Водночас виявилось, що найбільша кількість відвідувань спостерігалось у вихідні дні.

Аналізувалася інформація таблиці «Top 12 of 45 Total Referrers». Ця таблиця дає змогу відстежити, з якої сторінки прийшов користувач на інформаційний ресурс. На першому місці за кількістю реферерів (переходів) перебуває сайт www.vkontakte.ru, що говорить про використання соціальної мережі як джерела інформації. Привабливими рисами цієї соціальної мережі є: безкоштовність підключення, велика кількість користувачів, однорідний контингент користувачів (у рамках груп), а також велика кількість додаткових сервісів, завдяки яким кожний може різноманітити власний віртуальний простір. Отже, учасники мережі створюють своє комфортне віртуальне середовище, у якому можуть перебувати декілька годин на день протягом тривалого проміжку часу.

У рамках дослідження проводилося анонімне анкетування, у якому брали участь 100 студентів I й II курсів. Результати анкетування дали відповідь на низку запитань. Насамперед ми намагалися з'ясувати, де студенти здебільшого використовують Інтернет (встановити структуру доступу до Інтернету). Результати

подано на рис. 1. Більшість студентів користується Інтернетом вдома, великий відсоток в Інтернет-кафе й у друзів, лише 2% студентів не має доступу до мережі.

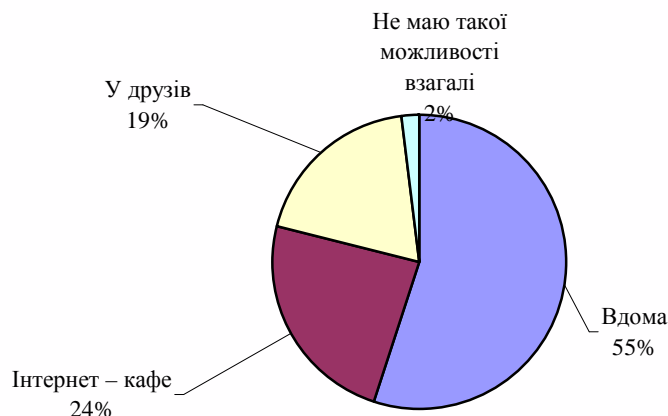

Рис. 1. Діаграма доступу до Інтернету студентами медичного ВНЗ

Другий аспект дослідження стосувався використання студентами соціальних мереж. Діаграма на рис. 2 показує, яким соціальним мережам надають перевагу студенти. Окремими блоками на діаграмі виокремлені найпопулярніші: «ВКонтакте», «Однокласники», «МойМир». За нашими даними 65% студентів використовують популярну в Рунеті соціальну мережу «ВКонтакте», значна частка студентів є користувачами мереж «Однокласники» та «МойМир» і лише 6% звертаються до інших ресурсів, зокрема «Facebook», «Twitter», «Мир Тесен» тощо.

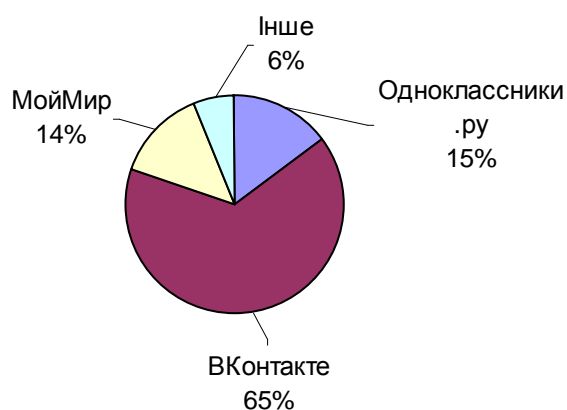

Рис. 2. Використання студентами соціальних мереж

Залучення студентів у соціальні мережі має як позитивні, так і негативні сторони. Існує думка, що тривале перебування студентів у соціальних мережах негативно позначається на успішності їхнього навчання, оскільки використання цих ресурсів не має жодної освітньої значущості, тому ніякої користі студенту не приносить. Такої думки, наприклад, дотримуються автори [1]. З огляду на сказане, одним із напрямків нашого дослідження був аналіз характеру цільового використання соціальних мереж. Результати подано у вигляді стовпчастої діаграми на рис. 3. Оскільки у відповідному запитанні анкети пропонувався множинний вибір варіанта відповіді, то результати зручно подати не у відсотках, а як візуальне відображення кількості респондентів, що обрали певний варіант відповіді. Хоча соціальні мережі, зокрема «ВКонтакте», здебільшого використовуються для спілкування (80 із 100 опитаних) й дозвілля, але значною мірою ці мережі дають можливість для обміну інформацією навчального характеру. Як видно з гістограми, для обміну інформацією соціальні мережі використовують 73 опитаних зі 100, а 22 опитаних спілкуються там за інтересами. Цей потенціал, на нашу думку, може бути продуктивно використаним під час організації навчального процесу.

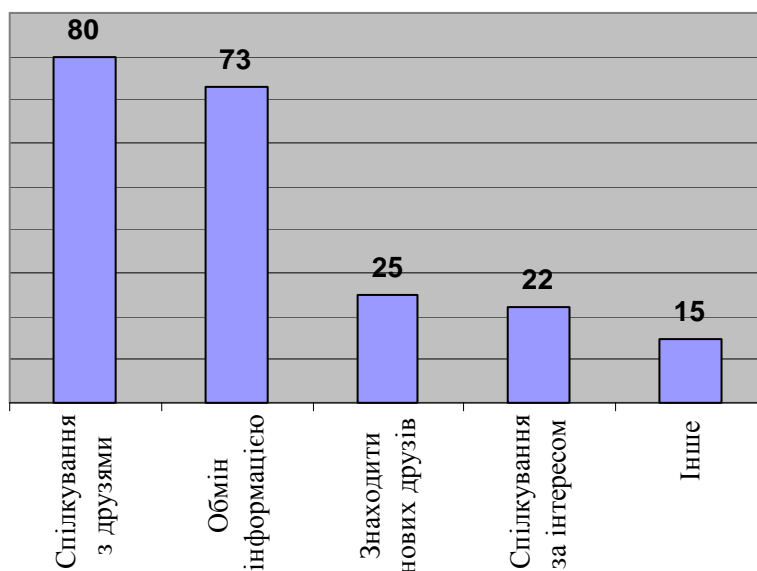

Рис. 3. Гістограма цільового використання ресурсів соціальних мереж

Також блоги подібного типу (як «ВКонтакте», «Однокласники» тощо) допомагають переборювати психологічний дискомфорт, зумовлений зміною місця проживання для багатьох студентів, що вперше залишили звичне середовище проживання, втративши при цьому безпосередній контакт із друзями й батьками. Соціальна мережа для такого студента – спосіб знову відчувати себе вдома,

поспілкуватися з близькими йому людьми, поділитися емоціями й навіть попросити поради в якійсь складній для нього життєвій ситуації. За отриманим статистичним даним (див. рис. 3), 80 студентів зі 100 використовують соціальні мережі безпосередньо для спілкування.

Виявлено, що однією з проблем є відповідність рівня ресурсного забезпечення навчального процесу і рівня комунікації між студентами: електронне листування, Skype-технологія, ICQ, сервіси web-сайтів тощо. При цьому інтерактивні навчально-методичні пакети з навчальних дисциплін на електронних носіях розроблялися так, щоб не дублювати функцію паперових ресурсів, як основного джерела знань, а активно використовувати переваги мережевих технологій: динамічність зміни й наповнення інформацією; інтерактивність; керованість, індивідуалізація траєкторії навчання; можливість мультимедійного супроводу.

Проведене дослідження дає змогу зробити такі висновки.

1. Дослідження цільового використання соціальних мереж студентами медичного ВНЗ свідчить про велику частку такої активності, як обмін інформацією. Це вказує на перспективи інтеграції навчально-освітнього середовища в соціальні мережі з метою спрямування on-line діяльності студента в навчальне русло.

2. Аналіз реферерів й анкетування вказують на значну кількість користувачів порталу «ВКонтакте» серед студентів медичного ВНЗ, що дозволяє говорити про активне використання ними соціальних мереж. Отже, інтеграція навчально-методичних матеріалів у соціальні мережі може значно підвищити інтерес студентів до такого виду навантаження, як самостійна позааудиторна робота.

3. З огляду на те, що більшість відвідувань сайту доводиться на вихідні дні, розміщення навчально-методичних і допоміжних матеріалів в Інтернеті дозволяє посилити інтеграцію студентів у навчальний процес, поширюючи його на вільний час студента.

Список використаних джерел

1. Using Facebook 'can lower exam results by up to 20%' [Електронний ресурс] / Nic Fleming // DailyMail Online. – 2010 – Режим доступу : <http://www.dailymail.co.uk/news/article-1309612/Using-Facebook-lower-exam-results-20.html>.

ИССЛЕДОВАНИЕ КОММУНИКАТИВНОЙ АКТИВНОСТИ СТУДЕНТОВ МЕДИЦИНСКОГО УНИВЕРСИТЕТА В СОЦИАЛЬНЫХ СЕТЯХ

Стучинская Наталья Васильевна, доктор педагогических наук, доцент кафедры медицинской и биологической физики, Национальный медицинский университет им. А. А. Богомольца, г. Киев, e-mail: stuchynska@yandex.ru

Соколова Татьяна Алексеевна, ассистент кафедры медицинской физики и информатики, Государственное Учреждение «Крымский государственный медицинский университет имени С. И. Георгиевского», г. Симферополь, e-mail: love_hex@ukr.net

Аннотация

Актуальность материала, изложенного в статье, обусловлена необходимостью внедрения учебных материалов в информационно-коммуникационное пространство. Использование социальных сетей как вспомогательных средств в процессе объединения методической и коммуникационной сфер жизни студента могут положительно воздействовать на эффективность процесса обучения. В работе проведен анализ посещений сайта с методическим обеспечением дисциплин, изучаемых в медицинском ВУЗе, приведены результаты анкетирования студентов по поводу использования Интернета и социальных сетей. Определены направления дальнейшего развития процесса вовлеченности студентов в информационно-коммуникационное пространство.

Ключевые слова: высшее медицинское образование, социальные сети, Интернет, информационно-коммуникационное пространство.

RESEARCH OF MEDICAL UNIVERSITIES' STUDENTS COMMUNICATIVE ACTIVITY IN SOCIAL NETWORKS

Natalia V. Stuchynska, doctor of Pedagogical Sciences, docent of the Department of medical and biological physics, Bogomolets National Medical University, Kyiv, e-mail: stuchynska@yandex.ru

Tatyana A. Sokolova, assistant of the Department of medical physics and informatics, Crimea State Medical University named after S. I. Georgievsky, Simferopol, e-mail: love_hex@ukr.net

Resume

Actuality of the material presented in this paper is caused by need of educational materials implementation in information and communication space. Using social networks as adjuvant in the process of combining methodological and communications areas in student life can positively influence on effectiveness of learning process. There has been lead analysis of visiting web-site which contains methodical materials studied in medical university in that paper and results of questioning students about Internet and social networks usage are given. Directions of further development of students' involvement in information and communications space are defined.

Keywords: higher medical education, social network, Internet, information and communication space.

Матеріал надійшов до редакції 18.03.2011 р.